

Juryrapport Excellente Scholen 2015

Daniel de Brouwerschool (so en vso), Wilp

Schoolrapport Excellente Scholen 2015 (so/vso)

02GM-0/1 Daniël de Brouwerschool (speciaal onderwijs/voortgezet speciaal onderwijs)
Wilp

Contactgegevens

Naam contactpersoon	Mevr. Anneke Huiskamp
Telefoonnummer	(0571) 26 14 11
Emailadres	a.huiskamp@danieldebrouwerschool.nl

1. Motivatie van de school om zich kandidaat te stellen

De afgelopen twee jaar heeft de school voor zowel haar so- als haar vso-afdeling het predicaat Excellente School mogen ontvangen. Deze erkenning is belangrijk voor onze ambitieuze school. We leggen er een grote eer in om aan ieder zeer moeilijk lerend kind goed onderwijs op maat en goede begeleiding te geven. Dit doen we in een betrokken en sociaal veilig klimaat met oog voor ieders talenten en (on)mogelijkheden. Achter ieder kind zien we de ouder. De ouder die ten tijde van de zwangerschap zei: "Het maakt me niet uit of het een meisje of een jongen is, als het maar gezond is". Bij al onze 215 leerlingen liep het anders dan gedroomd.... We richten ons op deze ouders en willen hen begeleiding en aandacht op maat geven.

We vinden het predicaat Excellente School voor een school voor zeer moeilijk lerende kinderen belangrijk omdat ook deze leerlingen recht hebben op goed onderwijs en aandacht.

We melden ons dus graag opnieuw aan. Voor beide afdelingen met (opnieuw) eenzelfde formulier, omdat wij onze school als een geheel zien: 1 Brin-nummer, 1 team, 1 gebouw, 1 visie. Daarbij gebruikmakend van de kansen en mogelijkheden van beide afdelingen: laag functionerende vso-leerlingen nemen deel aan activiteiten van het so, omdat dat beter passend is bij hen; hoog functionerende so-leerlingen nemen deel aan vso-activiteiten.

2. Excellentieprofiel van de school

2.1 Beschrijving excellentieprofiel

In haar aanmelding beschrijft de Daniël de Brouwerschool het excellentieprofiel, de relatie met de algemene aanpak en de doelen die ze met het excellentiebeleid beoogt, als volgt.

Het excellentieprofiel van de school

De school levert maatwerk aan iedere leerling.

Dit excellentieprofiel kenmerkt de Daniël de Brouwerschool. Zij levert opbrengstgericht onderwijs op maat, coaching en begeleiding op maat, begeleidt bij naschoolse opvang op maat, heeft stageadressen op maat, oudergesprekken op maat, verslaglegging op maat (ouders moeten begrijpen wat er over hun kind geschreven wordt), informatie over nieuwe wetgeving wordt vertaald naar ouders op oudervoorlichtingsavonden, toetsing op maat (welke IQ-test past, welke Cito – regulier/speciaal of zml).

Zij doet dit in nauwe en goede samenwerking met ketenpartners.

Relatie van het profiel met de algemene aanpak door de school

Algemene aanpak

- Zorgvuldigheid staat voorop. Afspraak is afspraak, toezegging is reactie. Luisteren naar kinderen en ouders. Oog hebben voor kinderen, hen voortdurend observeren. Kritisch zijn op je eigen professionele gedrag: wat doe ik goed, wat kan beter, hoe sluit ik beter aan. Wat kan ik doen om het kind zich verder te laten ontwikkelen.
- Uitgaan van het positieve, van de kracht van kinderen.
- Openstaan voor anderen: hoe kunnen wij met hun ideeën/adviezen ons onderwijs verbeteren.
- Dit leidt tot een hoge kwaliteit van onderwijs.

Doelen die de school met het excellentieprofiel beoogt

Op leerlingniveau:

- uit ieder kind halen wat erin zit;
- voor ieder kind een goede werkplek in de samenleving;
- een passende werkplek.

Op onderwijsniveau:

- zmlk-onderwijs van hoge kwaliteit;
- zmlk-onderwijs in een positief daglicht zetten.

Bij direct betrokkenen:

- tevredenheid en trots bij ouders.

Bij teamleden:

- werkplezier;
- ontwikkelingsgericht werken met mooie resultaten;
- krachtige samenwerking om ieder kind het beste te geven.

Doelgroep

Zeer moeilijk lerende kinderen van 4 tot 20 jaar.

De doelgroep heeft behoefte aan ontwikkelingsgericht onderwijs op maat, aan uitdaging: steeds een stapje verder komen. De doelgroep ontwikkelt zich vooral wanneer zij uitgedaagd wordt. In een passieve omgeving komen de leerlingen minder tot leren. Zij hebben vaak derden nodig die hen prikkelen en uitdagen.

2.2 Beschrijving aanpak, resultaten, borging en evaluatie

Over aanpak, resultaten, borging en evaluatie van het excellentieprofiel schrijft de school het volgende in haar aanmelding.

Gehanteerde aanpak

Handboek kwaliteit, groepsbesprekingen met coördinator en orthopedagoog, gesprekken met ouders, bij startende teamleden een mentor/coach, visie en missie uitdragen door directieleden. Uitdragen normen en waarden, katholieke identiteit vormgevend, korte lijnen, dicht bij leerlingen.

Wijze waarop doelen worden gerealiseerd

Er wordt opbrengstgericht onderwijs op maat gegeven dat passend is bij iedere leerling. De school heeft hierdoor een goede naam bij ouders en scholen/partners in de omgeving.

Lev Vygotsky: zone van de naaste ontwikkeling.

Ontwikkelingsgericht werken.

Opbrengstgericht werken.

Mate waarin doelen zijn gerealiseerd

Twee maal excellent!

Enthousiaste leerlingen die plezier hebben in leren en ontwikkelen, en trots zijn op de resultaten die ze behalen.

Een grote tevredenheid bij teamleden. Ze werken met veel plezier aan onze school.

Schoolorganisatie: een soepel lopende organisatie.

Onderwijs: mooie resultaten met leerlingen. Soms op heel kleine onderdelen van het bestaan: na zes jaar oefenen je zwemdiploma-A. Of bij logopedie: plotseling ontdekken (voelen) hoe je een woord goed uit kunt spreken, of hoog in het klimrek durven klimmen. Dagelijks zien we veel van zulke, op het oog kleine ontwikkelingssprongen maar voor onze leerlingen en hun ouders grote stappen!

Borging

Volgen en verantwoordelijkheid:

- wekelijks overleg commissie van begeleiding met directeur, coördinatoren, orthopedagoog en op afroep schoolmaatschappelijk werker, AVG-arts (voor verstandelijk gehandicapten);

- wekelijks overleg managementteam (directie en coördinatoren);
- vijfmaal per jaar groepsbesprekingen met klassenteam, coördinator en deskundige (logopedist, orthopedagoog, psychomotorische remedial teacher, vakleerkracht bewegingsonderwijs);
- coaching en begeleiding teamleden door coördinatoren (combinatie intern begeleider/teamleider);
- functioneringsgesprekken met ieder teamlid.

Middelen:

- de school heeft een goede financiële positie. De middelen en materialen die op school beschikbaar zijn, zijn up-to-date, modern en ruim aanwezig. Passend bij ieder niveau (van touchscreen tot aangepast meubilair tot oefenmateriaal in de praktijklokalen);
- professionalisering;
- studiedagen;
- stimulering studie extern;
- persoonlijk ontwikkelingsplan (POP);
- coachings- en beoordelingsgesprekken.

Evaluatie

Dat gebeurt onder andere binnen:

- commissie van begeleiding (CVB);
- managementteam (MT);
- groepsbesprekingen;
- coachingsgesprekken;
- refereren aan documenten;
- naleving handboek kwaliteit;
- huisbezoeken;
- leerlingrapportbesprekingen.

2.3 Ontwikkeling van het excellentieprofiel

De school noemt in haar aanmelding de volgende plannen voor de verdere ontwikkeling van het excellentieprofiel.

- Databasesysteemontwikkeling.
- Breed in gebruik nemen zml-Citotoetsen.
- Voorlichtingsavonden ouders: passend onderwijs, toelaatbaarheidsverklaring, samenwerkingsverband, Jeugdwet, Participatiewet, Wajong.
- Samenwerking met kindercentrum (laag functionerenden) op landgoed uitbreiden.
- Johan Cruijffcourt naast de school in oktober/november 2015.
- Einddoelen in Ontwikkelingsplan evalueren en aanpassen op ervaringen.
- Uitvoeren plan van aanpak (PVA) ouderenquête en medewerkersenquête.
- Praktijklokalen uitbreiden.
- Gymzaal afbreken en nieuwe bouwen (in overleg met gemeente Voorst).
- Handboek kwaliteit blijven evalueren en aanscherpen.

Al deze onderdelen zullen zorgen voor nog meer opbrengstgericht onderwijs en begeleiding op maat.

2.4 Erkenning

In haar aanmelding beschrijft de school de volgende voorbeelden waaruit blijkt dat het profiel van de school wordt erkend.

Erkenning binnen de eigen omgeving

- Zeer tevreden ouders.
- Tevreden schoolteam dat zich gewaardeerd voelt.
- Collegiale consultatie is een belangrijk onderdeel. Ook geven teamleden die praktijkvakken verzorgen informatie aan de andere teamleden over hun vak.

- Logopedisten geven gebarenondersteuningstraining aan teamleden en (groot)ouders.
- Teamleden van klassen gaan mee naar muzieklessen en lessen bewegingsonderwijs.
- Er is een grote betrokkenheid bij en op elkaars werk.

Erkenning van buiten de school

- Regelmatig ontvangt de school teamleden van andere zml-scholen. Deze lopen vaak een dag mee in een klas.
- Regelmatig ontvangt de school directieleden van andere scholen in het speciaal onderwijs. Zij vragen advies rondom personeelsbeleid, kwaliteitsbeleid en ontwikkelingsgericht werken.
- Artsen noemen onze school bij ouders.
- We ontvangen complimenten van instanties waar we contact mee hebben. Zij complimenteren ons over de duidelijke verslagen over leerlingen, de snelheid van reageren en de zorgvuldigheid waarmee het werk gedaan wordt.

Bevindingen van de Jury Excellente Scholen ten aanzien van het excellentieprofiel

De school is op 27 oktober 2015 bezocht door twee leden van de Jury Excellente Scholen. Hieronder beschrijven zij hun bevindingen met betrekking tot het excellentieprofiel van de school.

Het excellentieprofiel van de school

De school heeft een helder en voor de school relevant excellentieprofiel.

De Daniël de Brouwerschool heeft een weloverwogen aanpak met betrekking tot het excellentieprofiel. De school levert maatwerk aan iedere leerling in combinatie met een hoge mate van opbrengstgerichtheid. Voor elke leerling wordt vanuit een beoogde uitstroombestemming terug geredeneerd naar een gedifferentieerd aanbod en een individuele aanpak. Vervolgens worden individuele plannen geclusterd voor het groepsplan. De school streefde altijd al naar een sterk pedagogisch klimaat en had in toenemende mate aandacht voor de onderwijsresultaten, en steekt sinds een aantal jaren zeer veel energie in het einddoel voor het grootste deel van de leerlingen: een vorm van (betaalde) arbeid.

De jury wil de suggestie meegeven te zijner tijd na te gaan welke ondersteuningsbehoeften gelden voor de meerderheid van de leerlingen, en zo het basisarrangement in te vullen. Het vaststellen van specifieke ondersteuningsbehoeften van de individuele leerling kan zich dan beperken tot het aangeven van de afwijkingen van het basisarrangement.

Aanpak, resultaten, borging en evaluatie

De school heeft een weloverwogen aanpak met betrekking tot het excellentieprofiel.

De school hanteert een uitgebalanceerd systeem van leerling- en groepsbesprekingen (vijfmaal per jaar met klassenteamcoördinator en deskundigen). Hierbij komen de behaalde resultaten ter sprake gebaseerd op het digitaal leerlingvolgsysteem en de toetsafnames door de speciaal daarvoor aangestelde (0,8 fte) psychodiagnostisch medewerker. Hierbij worden methodegebonden en Citotoetsen gebruikt, alsmede het TOS-instrument (toets voor de ontwikkeling). Momenteel werkt de school met een ict-deskundige aan een database (gekoppeld aan leerlingvolgsysteem, OPP en uitstroombestemming) waarin alle resultaten van alle leerlingen worden ingevoerd. Op basis daarvan kunnen per onderwerp/leerlingenkenmerken op groeps- en schoolniveau geaggregeerde gegevens worden opgehaald en vervolgens analyses worden gemaakt.

De formatie wordt ingezet op een wijze die afwijkt van wat gebruikelijk is, zoals zeer kleine groepen in de onderbouw van het so naar groepen met meer leerlingen in de bovenbouw vso. De school heeft een organisatiestructuur opgebouwd via onder andere klassenteams, intern begeleiders, bouw- en stagecoördinatoren en deskundigen in eigen dienst: orthopedagoog, logopedisten, (psychomotorisch) remedial teachers, vakleerkrachten bewegingsonderwijs. Daarnaast wordt er via een zorginstelling speltherapie, fysiotherapie en ergotherapie aangeboden. Onderwijsondersteunend personeel werkt nauw samen met de groepsleerkrachten op basis van gezamenlijk gegeven lessen.

Naast de gebruikelijke functionerings- en beoordelingsgesprekken worden coachingsgesprekken met de medewerkers gevoerd en stimuleert de leiding de onderlinge intervisie. Behalve de individuele (externe) scholing die wordt besproken in de POP-gesprekken, en het startprogramma voor beginnende leerkrachten, zijn er themagebonden studiedagen die de doorgaande lijn in de school ten goede komen.

De beide afdelingen van de school bevinden zich in hetzelfde ruime en lichte schoolgebouw in een prachtige landelijke omgeving. Tijdens het schoolbezoek kan de jury waarnemen dat de school, onder handhaving van de positieve effecten van een doorgaande lijn, bezig is met een bewuste aanpak om meer (zichtbaar) onderscheid aan te brengen tussen het so en het vso. Enerzijds om voor de leerlingen en ouders de 'overstap' te markeren, anderzijds om de leerlingen voor te bereiden op de overgang naar vervolgonderwijs c.q. (betaalde) arbeid. Hierbij gaat het voor de vso-leerlingen om onder andere de wijziging van 'groepen' naar 'klassen', het kunnen werken met rooster en agenda, het intensiever betrekken van de leerlingen bij het eigen leerproces, het opbouwen van een portfolio, af te sluiten met een getuigschrift, het gebruik van beroepeninteressetests, goed geoutilleerde praktijklokalen en een gedegen georganiseerd systeem van interne en externe stage (in intensieve samenwerking met andere vo- en mbo-scholen, de gemeenten en werkgevers in de regio).

Borging van de structuur en werkwijze wordt bevorderd door het handboek kwaliteit met daarin de door de school gehanteerde visie, werkwijze, rooster, jaarplan/kalender (met driemaandelijke PDCA-evaluatie door directie), overlegstructuur, formulieren, protocollen et cetera. Zowel voor de startende als voor de ervaren leerkrachten en medewerkers geeft dit handboek veel houvast. Het wordt getypeerd als een werk- en inwerkdocument, samen te vatten met: "Iedereen weet waar hij aan toe is en wat er van hem verwacht wordt".

Door middel van het digitale leerlingvolgsysteem, de binnenkort op te leveren database, het jaarlijkse evaluatieve gesprek met de ontwerper van het TOS-instrument en het stelselmatig volgen (gedurende minstens twee jaar) van de leerlingen die het vso inmiddels hebben verlaten, monitort de school de behaalde resultaten op zowel cognitief als sociaal-emotioneel terrein.

De ontwikkeling van het excellentieprofiel

De school heeft concrete plannen om het excellentieprofiel verder te ontwikkelen.

De Daniël de Brouwerschool heeft (als onderdeel van het schoolplan 2015-2019) voor de periode 2015-2018 een plan van aanpak excellentiebeleid opgesteld. Hierin zijn onder meer de resultaten verwerkt van de pilot nieuw inspectiekader speciaal onderwijs, waaraan de school in 2014 heeft deelgenomen. De school heeft niet minder dan tien concrete plannen om het excellentieprofiel verder te ontwikkelen. De suggestie dat dit er wellicht te veel zijn en dat iets meer focus wenselijk zou kunnen zijn, wordt van de hand gewezen.

Naast een aantal doelen met betrekking tot het aanbod (resultaten/opbrengsten), schoolklimaat en veiligheid, en de kwaliteitscultuur, formuleert de school daarin drie specifieke speerpunten:

- volledige implementatie van de effecten Participatiewet in de vso-uitstroom;
- uitkristallisatie van positie en bijdrage aan de (zeven) samenwerkingsverbanden passend onderwijs;
- handhaving van het 'so/vso-karakter' van de school in relatie tot de actuele beleidsvorming; invlechting van het so in het primair onderwijs en van het vso in het voortgezet onderwijs.

Erkenning excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van de school wordt zowel intern als extern erkend.

Tijdens de gesprekken van de jury met leerkrachten, coördinatoren, ouders, leden van de medezeggenschapsraad én leerlingen bevestigen zij het excellentieprofiel dat de school opvoert. Een deel van de gesprekspartners (ook enkele leerlingen) kan een vergelijking trekken met andere scholen waarmee ervaring is opgedaan. De Daniël de Brouwerschool komt daarbij steeds naar voren als een bijzonder prettige en veilige schoolomgeving ("een warm bad", volgens een leerling), waarin ook veel aandacht en energie worden besteed aan de opbrengsten van het leerproces. "De leerkrachten leggen alles steeds heel goed uit en vinden het niet erg dat net zo lang te herhalen tot je het snapt", licht een andere leerling toe.

De aandacht van de school houdt niet op bij de schooldeur; deze strekt zich ook uit naar de gezinssituatie. Dankzij een zorgvuldige intakeprocedure en daarna allerlei vormen van communicatie tussen thuis en school (huisbezoek, fotoboek, nieuwsbrieven, ouderavonden en een "altijd open schooldeur"), is daadwerkelijk sprake van partnerschap tussen ouders en school, waarbij ouders naar eigen zeggen zich "gezien en begrepen voelen". Steeds noemen ze ook de nadruk die de school legt op de te behalen uitstroombestemming: een volwaardige participatie door een (betaalde) baan.

Externe erkenning ontvangt de school van bezoekende collega-s(v)o-scholen, de samenwerkingsverbanden passend onderwijs (zowel po als vo) en het mbo (onder andere inzake de stage en toeleiding tot arbeid).

De jury heeft diverse referenten gevraagd of zij het excellentieprofiel van de Daniël de Brouwerschool herkennen en de algemene onderwijskwaliteit onderschrijven. De referenten omschrijven de school als excellent. Tevens hebben de referenten de indruk dat de Daniël de Brouwerschool haar kennis en ervaring deelt met derden.

Duurzaamheid excellentieprofiel

Het excellentieprofiel van de school is toekomstbestendig.

De Daniël de Brouwerschool heeft in twee voorgaande jaren het predicaat Excellente School 2013 en 2014 ontvangen. Tijdens het schoolbezoek en uit de uitvoerige documentatie blijkt nog eens dat er een meerjarige visie en praktijkuitvoering achter het excellentieprofiel schuil gaan. Het profiel wordt breed gedragen door de schoolleiding en alle geledingen in de school en er is een concreet plan van aanpak voor bestendiging en uitbouw van het excellentieprofiel in de komende jaren.

3. Onderwijskwaliteit

3.1 Resultaten

In haar aanmelding geeft de Daniël de Brouwerschool de volgende toelichting bij haar resultaten. De school zoekt graag samen met de inspectie naar een norm voor een beoordeling van de opbrengsten van het (v)so. Zij ontwikkelt daartoe, samen met een ict-bedrijf, een databasesysteem waarin de resultaten van de leerlingen van de afgelopen jaren gecombineerd worden met leerlingkenmerken. We willen daarbij verder gaan dan alleen IQ.

We nemen TIQ, PIQ, VIQ, SRZ, diagnose, Citoresultaten (speciale leerlingen), leerrendement op LVS, WBQ, lichamelijke kenmerken, uitstroom en plaatsbestendiging mee.

De school merkt dat alleen IQ en uitstroom geen goed inzicht geven. Leerlingen met een IQ van 48 vinden betaald werk bij McDonald's, leerlingen met een IQ van 68 lopen op hun stageplek vast, omdat ze de druk niet aankunnen. Succesvolle uitstroom (so - voortgezet onderwijs en vso - passend werk) wordt bepaald door meerdere factoren.

Onderwijsresultaten

In haar aanmelding noemt de school de volgende gebieden waarop ze zeer goede resultaten heeft geboekt.

- Een hoog percentage leerlingen neemt deel aan een (sport)activiteit na schooltijd. Dit blijkt uit gegevens vrijetijdsfunctionaris.
- Er is een zeer hoge tevredenheid onder ouders. Dit blijkt uit recentelijk gehouden ouderenquête.
- Alle vso-leerlingen verlaten de school met een bij hun mogelijkheden passende baan. Dit blijkt uit overzicht stagecoördinatoren.
- Veel leerlingen maken een goede cognitieve, sociale, emotionele, lichamelijke ontwikkeling door. Dit blijkt uit Cito-speciale leerlingresultaten en het digitaal LVS.

Context waarbinnen de school werkt

De school beschrijft in haar aanmelding de volgende omstandigheden waarbinnen ze haar werk doet.

Onze leerlingen zijn zeer divers. Hun diversiteit toont zich op cognitief, sociaal, emotioneel en lichamelijk ontwikkelingsniveau. We hebben leerlingen met een ontwikkelingsniveau van 2,5 jaar en leerlingen met een IQ van 70 met zeer veel angsten. We hebben leerlingen die niet spreken en zich met gebaren uiten, we hebben leerlingen van dezelfde leeftijd die spreekbeurten houden. Ieder kind is uniek.

De school houdt hier rekening mee door opbrengstgericht onderwijs op maat te verzorgen. Ieder kind heeft ontwikkelingsdoelen die passend zijn bij zijn/haar ontwikkeling op dat moment. Alle teamleden werken met het handboek kwaliteit. Hierin staat de werkwijze van de school beschreven.

3.2 Onderwijsproces

Over aanbod, zicht op ontwikkeling, didactisch handelen en ondersteuning schrijft de school het volgende in haar aanmelding.

Aanbod

Eigen oordeel aanbod: **Goed**

Het aanbod is adequaat, zowel voor so als voor vso. Binnen het vso is het afgelopen halfjaar een slag gemaakt naar meer 'vo-achtige' uitstraling.

Leerkrachten bepalen het aanbod. Zij worden daarin bijgestaan en gecoacht door hun coördinatoren.

Leerkrachten maken dagelijks een planning van het lesaanbod met daarbij behorende doelen. Voor alle leerlingen wordt de lat zo hoog mogelijk gelegd. Alle vso-leerlingen hebben de afgelopen jaren de school verlaten met een passende baan.

Onderwijstijd is ruim voldoende; teamleden zijn gedisciplineerd, er wordt weinig leertijd 'gemorst'. Er is geen lesuitval; er is een vervangingspoule. Leerlingen zijn nog nooit naar huis gestuurd. Er is een goed verzuimbeleid. Verlof wordt conform wetgeving verleend, zo constateert de leerplichtambtenaar steeds in haar halfjaarlijks schoolbezoek.

Zicht op ontwikkeling

Eigen oordeel zicht op ontwikkeling: **Goed**

De school heeft goed zicht op de ontwikkeling van de kinderen, de school kijkt goed naar de kinderen. Alle teamleden kennen hun leerlingen ook goed. De resultaten worden systematisch bijgehouden. Iedere leerling heeft een OPP dat de instemming van ouders heeft. De school is volop in ontwikkeling om de einddoelen van het OPP direct te vertalen naar resultaatgericht onderwijs. Het OPP wordt zo gaandeweg een inspanningsverplichting.

Didactisch handelen

Eigen oordeel didactisch handelen: **Goed**

Leraren maken een didactisch plan (groepsplan) voor hun eigen groep. Leraren stemmen met de onderwijsassistent (in iedere klas aanwezig) dagelijks het lesaanbod af. Er wordt individueel, in groepen en klassikaal gewerkt. De leraren stimuleren de leerlingen tot zelfstandig werken; dagen hen uit dingen zelf te regelen waar het kan. Het didactisch handelen gaat uit van complimenten geven: leerlingen groeien van complimenten op hun gedrag en leerprestaties. Ieder klein stapje wordt benadrukt, succeservaringen doen leerlingen groeien in zelfvertrouwen en durf.

Leraren zijn in staat diverse werkvormen toe te passen. Het team neemt deel aan intervisie: gezamenlijk wordt gezocht naar een didactische aanpak voor leerlingen; leraren brengen hulpvragen in. Er is een open cultuur om elkaar te helpen en mee te denken. Vakleerkrachten bewegingsonderwijs nemen deel aan groepsbesprekingen. Logopedisten denken mee over leesaanbod. de RT'er en de PMRT'er delen hun kennis en ervaringen, en het schoolteam staat daarvoor open. Dit geldt ook voor deskundigen van buitenaf (Bartiméus bijvoorbeeld).

3.3 Schoolklimaat en veiligheid

In haar aanmelding merkt de school het volgende op over het klimaat en de veiligheid op school.

Schoolklimaat

Eigen oordeel schoolklimaat: **Goed**

De school scoort op schoolklimaat erg goed. De leraren bieden een veilig klimaat. Er zijn duidelijke afspraken voor een goed sociaal klimaat en iedereen houdt zich ook aan die afspraken. De leerlingen ervaren het ook zo; er wordt goed naar hen geluisterd als ze vragen of problemen hebben. Dit vertellen ze in de gesprekken die regelmatig met hen gehouden worden. Ook de ouders zijn hierover zeer tevreden.

Veiligheid

Eigen oordeel veiligheid: **Goed**

In navolging van een goed schoolklimaat is de veiligheid ook goed. Er zijn duidelijke regels waar leerlingen zich aan moeten houden, leraren tonen voorbeeldgedrag. Pesten, agressie en geweld komen nauwelijks voor. Teamleden werken ook op het schoolplein aan sociaal-emotionele doelstellingen. Leerlingen staan altijd onder toezicht van hun eigen leraren. Hierdoor kan er veel preventief begeleid worden.

Beleefd en netjes zijn vinden we belangrijk. Het is voor onze leerlingen belangrijk dat zij zich correct en goed kunnen gedragen; dat zij weten hoe het hoort. Dat helpt hen in de maatschappij een goede plek te krijgen.

Incidenten worden vastgelegd. Ook wordt de reactie van ouders van betrokken leerlingen vastgelegd: hoe reageerden zij? Het schoolteam wordt tweemaal per jaar bijgeschoold in weerbaarheidstraining door twee teamleden van een collega-cluster 4-school.

Er is een vertrouwenspersoon. De veiligheidsbeleving onder personeel is goed. Hierop wordt bevraagd in het functioneringsgesprek en bij de vierjaarlijks medewerkersenquête.

Gebruikt(e) instrument(en) en resultaat

Observatie, gesprekken met leerlingen en ouders.

Ouderenquête voorjaar 2014.

Observaties en gesprekken vinden voortdurend plaats. De lijnen tussen teamleden en leerlingen zijn zeer kort. Leerlingen zijn voortdurend bij leraren in beeld. Wekelijks worden leerlingen in de commissie van begeleiding besproken.

3.4 Kwaliteitszorg en ambitie

In de aanmelding geeft de school de volgende toelichtingen over evaluatie en verbetering en de kwaliteitscultuur op de school.

Evaluatie en verbetering

Eigen oordeel evaluatie en verbetering: **Goed**

De school hanteert een goed systeem van evaluatie. Ze is sterk in het borgen van processen en beschrijven hoe het nu gaat. De school is ambitieus, is resultaatgericht en manifesteert zich als een school waar ontwikkeling van leerling en medewerker belangrijk gevonden wordt.

Tevredenheidsonderzoeken (zoals opgegeven in de aanmelding)

	Afname	Jaar	Aantal	Gemiddelde	Landelijke
	afname		respondenten	van de school	benchmark
Medewerkertevredenheid	Ja	2014	58	8	-
Oudertevredenheid	Ja	2014	95	9	-
Leerlingtevredenheid	Nee		0		

Kwaliteitscultuur

Eigen oordeel kwaliteitscultuur: **Goed**

Teamleden, directieleden en bestuurder zijn absoluut gericht op het leveren van kwaliteit. Er wordt zorgvuldig gehandeld en de visie en de missie worden breed gedragen. De visie komt ook regelmatig terug op studiedagen en in overleggen. Uitgangspunt is steeds de leerling en zijn/haar ontwikkeling. Veel teamleden volgen workshops, studiedagen en studies. De school stelt hiervoor een budget beschikbaar. Zij investeert in haar teamleden. Op teamvergaderingen worden teamleden in het zonnetje gezet wanneer zij een certificaat of diploma behaald hebben. Hun resultaten worden bijgehouden in hun personeelsdossier.

Bevindingen van de Jury Excellente Scholen ten aanzien van de algemene onderwijskwaliteit

Toelichting werkwijze jury

Bij het onderzoek naar de algemene onderwijskwaliteit worden de volgende aspecten betrokken: resultaten, onderwijsproces, schoolklimaat en veiligheid, en kwaliteitszorg en ambitie.

Scholen hebben zichzelf beoordeeld op basis van een aantal kwaliteitsstandaarden. De kwaliteitsstandaarden behorende bij onderwijsproces, schoolklimaat en veiligheid, en kwaliteitszorg en ambitie zijn met toelichting opgenomen in de bijlage van het juryrapport. Het eigen oordeel van de school is opgenomen in hoofdstuk 3 van dit rapport.

De jury voert geen eigen onderzoek uit naar de kwaliteit van deze standaarden. Wel toetst zij of in haar onderzoek naar het excellentieprofiel contra-indicaties naar voren komen die tot een oordeel leiden dat afwijkt van het eigen oordeel van de school.

Tijdens het schoolbezoek kwam de jury tot de volgende bevindingen ten aanzien van de algemene onderwijskwaliteit van de school.

Resultaten

De leerlingen behalen resultaten in door- en uitstroom, die gezien kenmerken en beginniveau van de leerlingen ten minste in overstemming zijn met wat van een goede school verwacht mag worden.

De wijze waarop dit bereikt wordt is geheel verweven met het excellentieprofiel.

Tijdens het schoolbezoek heeft de jury kennis kunnen nemen van de wijze waarop de school streeft naar een hoge mate van opbrengstgerichtheid. Op basis van een voor elke leerling individueel geformuleerde uitstroombestemming wordt een gedifferentieerd aanbod samengesteld. De behaalde resultaten worden opgeslagen in het digitaal leerlingvolgsysteem en vormen het uitgangspunt tijdens de periodieke leerling- en groepsbesprekingen. Op grond hiervan worden op zowel individueel als op groepsniveau analyses uitgevoerd ter bijstelling van de toekomstige aanpak.

Onderwijsproces

Aanbod: het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

Zicht op ontwikkeling: de leraren volgen en analyseren de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

Didactisch handelen: het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

Ondersteuning: leerlingen die dat nodig hebben, ontvangen extra aanbod en ondersteuning.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

De inzet van de Nederlandse Gebarentaal (NmG) dient zeker vermeld te worden. De verbale communicatie wordt op alle fronten ondersteund met NmG. Niet alleen leerlingen worden hierin onderwezen, gebarentaal wordt in scholingsbijeenkomsten aangeboden aan alle teamleden, de ouders, eventueel grootouders, oppassen en eenieder die verder bij de leerling betrokken is. De ervaring is dat leerlingen zich de gebarentaal vaak gemakkelijker eigen maken dan de mondelinge taal. Idealiter functioneert de gebarentaal als ondersteuning van de verbale communicatie. Bij de volwassenen heeft het gebruik van gebarentaal het effect dat zij langzamer en duidelijker gearticuleerd gaan praten. Voor stotterende kinderen is de gebarentaal een veilige uitweg op het moment dat zij een stotter voelen aankomen. De rust en spanningsreductie die dit oplevert, zijn dan vaak voldoende om het gevreesde woord toch vloeiend uit te kunnen spreken. De samenhang in het aanbod van onderwijs- en ondersteunende activiteiten en de bijbehorende afstemming van de leerkrachten en andere medewerkers, versterken het ontwikkelingsproces van de leerlingen.

Schoolklimaat en veiligheid

Schoolklimaat: de school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

Veiligheid: schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

Dit krijgt handen en voeten in een (uitgebreid) document gedragsregels. Het valt de jury op dat deze, althans in de voorbeelden die ze van de leerlingen krijgt, allemaal de vorm van verbodsregel hebben: je mag niet spelen met je mobiel onder de les, niet rennen in de gang, niet schreeuwen, geen minirok en geen naveltruitje. Enkele leerlingen ervaren deze regels als: "Ze houden je voortdurend in de gaten". De jury wil de school twee aanbevelingen doen.

- Herformuleer de gedragsregels van verbodsregels ('doe dit niet') in gebodsregels ('doe dit wel') en reduceer het aantal regels.
- Overweeg of het schoolklimaat voor de oudste vso-leerlingen wellicht te beschermend is, waardoor de stap van school naar werkplek onevenredig groot wordt.

Kwaliteitszorg en ambitie

Evaluatie en verbetering: de school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

Kwaliteitscultuur: de school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

De jury heeft in haar onderzoek geen contra-indicaties aangetroffen voor het eigen oordeel van de school.

Speciale vermelding verdient de aanpak 'globaal lezen'. In eerste instantie werd speciaal voor twee leerlingen die slecht verstaanbaar spraken en delen van langere woorden weglieten, op initiatief van een van de logopedisten een methode ontwikkeld die 'globaal lezen' is genoemd, maar feitelijk een analytische methode is, toegesneden op het specifieke probleem van deze leerlingen.

Leerlingen worden georiënteerd op de fonologische structuur van woorden, door consequente confrontatie met de orthografische structuur van die woorden. Hierbij dient het lezen van woorden om de kwaliteit van de fonologische code, dat wil zeggen de gespecificeerdheid van woorden, te verbeteren door de fonologische analyse expliciet en ondersteund door de geschreven vorm van het woord, te oefenen. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van de syllabe als natuurlijke eenheid van de gesproken taal tussen het hele woord en het foneem. Het voorstel tot ontwikkeling is door

de 'werkvloer' ingebracht, gehonoreerd en wordt nu als bijzondere methodiek vastgelegd voor gebruik op specifieke indicatie.

4. Conclusie van de jury

De Daniël de Brouwerschool heeft al twee achtereenvolgende jaren het predicaat Excellente School 2013 en 2014 ontvangen. De trots en tevredenheid daarover hebben niet geleid tot genoegzaamheid of afnemende inzet. De school is voluit bezig met de borging van het beleid en de praktijk die tot het predicaat heeft geleid. Voor de komende jaren heeft ze een plan van aanpak excellentieprofiel opgesteld. Daarin wordt duidelijk op welke onderdelen de school de excellentie verder wil uitbouwen.

De mate waarin alle aspecten van het kwaliteitsbeleid consequent zijn doorgevoerd en gedragen worden door alle betrokkenen bij de school, is uitzonderlijk en de jury vindt dat deze de grens van het zeer goede overschrijdt.

Uit de documentatie vooraf, de presentatie door de directie en tijdens het schoolbezoek heeft de jury het excellentiegehalte van de Daniël de Brouwerschool kunnen beoordelen. Het is duidelijk geworden dat de excellentieaspecten nauw samenhangen met de algemene onderwijskwaliteit van de school. Ze combineert een goed en veilig pedagogisch klimaat met een nadruk op hoge opbrengsten en een maximaal haalbare uitstroombestemming voor de leerlingen, die leidt tot volwaardige participatie in de maatschappij. Het pedagogisch klimaat geldt voor de relatie tussen de leerlingen, leerkrachten en medewerkers in de schoolse situatie, maar eveneens voor de hechte relatie met de ouders en de thuissituatie.

De manier waarop de school haar organisatie vormgeeft, alsmede de verzameling, analyse, evaluatie en benutting van de leerlingkenmerken en -resultaten, verdienen waardering. Dankzij een aanbod van weloverwogen en onderbouwd maatwerk slaagt ze er in 'alles uit de leerlingen' te halen op zowel cognitief als sociaal-emotioneel gebied. Voor de individuele leerlingen, van wie de meesten de hele schoolloopbaan op de Daniël de Brouwerschool doorlopen, betekent dit dat zij op een goede wijze worden voorbereid op het leven ná de school.

Hoewel de school enigszins afgelegen in een prachtige landelijke omgeving ligt, betekent dit geenszins dat gewerkt wordt in 'isolement'. Zo wordt voor de vso-leerlingen via de stageopzet de relatie met de wereld buiten de school intensief gezocht en voorbereid. Ook de schoolleiding werkt vanuit een breder perspectief. Zo houdt zij zich actief bezig met de gevolgen van nieuwe wet- en regelgeving (onder andere invoering Participatiewet en de beoogde invlechting van het so en vso in respectievelijk po en vo) specifiek voor de Daniël de Brouwerschool én ze speelt een rol in de (landelijke) beïnvloeding en implementatie daarvan.

Alles overziende is de jury van oordeel dat de Daniël de Brouwerschool op basis van de door de jury waargenomen kenmerken en gerapporteerde bevindingen het predicaat Excellente School speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs toekomt.

Bijlage – zelfevaluatie algemene onderwijskwaliteit

Speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

Scholen hebben zichzelf beoordeeld op basis van onderstaande kwaliteitsstandaarden met bijbehorende omschrijving. Scholen kregen het verzoek hun oordeel te waarderen op deze standaarden en dit oordeel te onderbouwen. Deze inbreng is opgenomen in het juryrapport over de school.

1. ONDERWIJSPROCES

1.1 Aanbod

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.

De leraren bieden een breed, eigentijds en op de kerndoelen gebaseerd aanbod; het eigenaarschap van het aanbod ligt bij het team. Het aanbod sluit aan op de uitstroombestemmingen en bereidt, afhankelijk van het uitstrooprofiel, voor op examens, arbeid of dagbesteding. Ook de voorbereiding op wonen, vrije tijd en burgerschap maakt onderdeel uit van het onderwijsaanbod. Binnen de kaders van de wet maken leraren keuzen in het aanbod, waardoor zij deze afstemmen op de onderwijsbehoeften die kenmerkend zijn voor de leerlingenpopulatie.

De school heeft bovendien een aanbod voor de referentieniveaus taal en rekenen dat past bij het niveau van alle leerlingen. Het aanbod sluit aan op het niveau van de leerlingen bij binnenkomst van de school en bereidt hen voor op de vervolgbestemming. Daar tussenin verdelen de leraren de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren en ze geven de leerlingen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken. De school realiseert voldoende onderwijstijd. Er is geen lesuitval en leerlingen verzuimen niet. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

1.2 Zicht op ontwikkeling

De leraren volgen en analyseren de ontwikkeling van alle leerlingen met als doel het onderwijs voor hen vorm te geven.

Er is een adequaat systeem om de ontwikkeling van de leerlingen in de verschillende leeftijdsfasen en op ontwikkelingsfase relevante gebieden te volgen. Bij de start van het onderwijs stelt de school op basis van alle gegevens een ontwikkelingsperspectief op voor elke leerling. Daarnaast verzamelen de school en de leidsters/leraren systematisch informatie over de voortgang in de ontwikkeling via toetsen, observaties, leerlingenwerk, gesprekken en (zelf)rapportages.

De leraren gebruiken deze informatie om het onderwijs dagelijks en op langere termijn af te stemmen op het niveau en de ontwikkeling van de kinderen, om hiaten of voorsprongen te signaleren en te bepalen welke leerlingen extra ondersteuning, begeleiding of externe zorg nodig hebben. De leraren hanteren daarbij een cyclische aanpak.

1.3 Didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren stelt de leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van de informatie die zij over de leerlingen hebben, en stimuleren een brede ontwikkeling. Het team handelt op basis van een samenhangend en consistent pedagogisch-didactisch concept.

De leraren zorgen voor effectieve instructies: aansprekend, doelmatig en interactief. Ze geven blijk van hoge verwachtingen en reageren positief op de inbreng van leerlingen, waardoor deze zich ondersteund en uitgedaagd voelen. Bij de instructies en opdrachten gebruiken de leraren passende vakdidactische principes en werkvormen. Ook zorgen zij ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau.

Zij stemmen de instructies en opdrachten af op de behoeften van groepen en individuele leerlingen, zodat alle leerlingen actief, gemotiveerd en betrokken zijn en de beschikbare tijd effectief besteden. Tijdens de (leer)activiteiten gaan de leraren na of de leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen. Daarbij geven de leraren de leerlingen directe en individuele feedback op hun werken en leren.

2. SCHOOLKLIMAAT & VEILIGHEID

2.1 Schoolklimaat

De school kent een ambitieus en stimulerend klimaat.

De schoolleiding en de leraren creëren een stimulerend en ambitieus pedagogisch en didactisch klimaat. Er zijn duidelijke regels en er heerst een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat waarin afspraken nagekomen worden. Schoolleiding en leraren kennen een focus op persoonlijke ontwikkeling en leren, waarin alle leerlingen gezien worden en zich betrokken voelen bij de schoolgemeenschap. Het schoolklimaat is ondersteunend voor de cognitieve en sociale ontwikkeling. Voor elke leerling is een leraar beschikbaar die zijn/haar ontwikkeling volgt en aanspreekpunt is bij problemen (mentor).

2.2 Veiligheid

Schoolleiding en leraren waarborgen een veilige, respectvolle en betrokken omgeving voor leerlingen en leraren.

Schoolleiding en leraren waarborgen de veiligheid van de school en de omgeving voor alle leerlingen en het personeel. Leerlingen, leraren, schoolleiding en overig personeel gaan respectvol en betrokken met elkaar om. De leraren brengen leerlingen sociale competenties bij en tonen voorbeeldgedrag. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. De school heeft daarvoor een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen, registreren, afhandelen en evalueren van incidenten. Het beleid voorziet ook in een regelmatige meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen en het personeel. De school heeft een vertrouwenspersoon. Alle betrokkenen kennen dit beleid.

3. KWALITEITZORG EN AMBITIE

3.1 Evaluatie en verbetering

De school heeft vanuit haar maatschappelijke opdracht ambities en doelen geformuleerd, evalueert regelmatig de realisatie en verbetert op basis daarvan systematisch haar onderwijs.

De school weet – rekening houdend met haar maatschappelijke opdracht en kenmerken van de leerlingenpopulatie – waarin zij zich wil onderscheiden, c.q. profileren, en heeft daaruit toetsbare doelen afgeleid voor de korte en middellange termijn. De kwaliteitszorg heeft in elk geval betrekking op de resultaten, het onderwijsproces waaronder het aanbod, het schoolklimaat en de veiligheid. De schoolleiding en de leraren beoordelen systematisch maatregelen en instrumenten om te waarborgen dat het personeel bekwaam is en deze bekwaamheid onderhoudt. De school betreft onafhankelijke deskundigen en belanghebbenden bij deze beoordeling en analyseert de relatie tussen de resultaten en de financiële voorzieningen en wettelijke vereisten. De evaluaties leiden tot toegankelijke managementinformatie. Waar nodig voert de school planmatig verbeteringen door die voldoende ambitieus zijn en aansluiten bij de evaluaties.

3.2 Kwaliteitscultuur

De school kent een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit te realiseren, is breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. Het bestuur en de schoolleiding vertonen onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

De schoolleiding en de leraren werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Leraren en andere betrokkenen bij de school werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen. De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen.